

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Yasin ÖZTÜRK
Denizli Milletvekili

Türkiye'nin tarım politikası bir yıllık hasat rakamlarıyla değerlendirilemez.
Yirmi yıllık tabloya bakmak gerekir.
Ne kadar ürettik?
Ne kadar ithal ettik?
Kaç çiftçi üretimi bıraktı?
Hangi ürünlerde kendine yeterliyken dışarıya bağımlı hâle geldik?
Hangi ürünlerde ithalat bağımlılığını azalttık?
Türkiye'nin dünya piyasalarından tarım ürünü ithal etmesi tek başına yanlış değildir.
Hiçbir modern ekonomi bütün ürünlerde kapalı sistemle yaşamaz.
Yanlış olan, Türkiye'de üretilebilecek stratejik ürünlerde yerli üreticiyi güçlendirmek yerine ithalatı kalıcı fiyat ve arz politikası hâline getirmektir.
Tarım ve Orman Bakanlığı 2026 yılında da bitkisel gıda, yem ve hayvansal ürünlerin ithalatına ilişkin kapsamlı kontrol ve izin süreçleri yürütmektedir.
İthalatın denetlenmesi gereklidir.
Ancak daha temel soru şudur:
Bu ürünleri neden kendimiz yeterince üretemiyoruz?
AK Parti yirmi yılı aşkın süredir Türkiye'nin tarım politikasını tek başına belirleyen siyasi iktidardır.
Bu kadar uzun sürenin ardından ortaya çıkan tarım bilançosu artık geçmiş Hükümetlere havale edilemez.

Bu çerçevede;

- 1) 2002-2026 döneminde Türkiye'nin toplam tarım, gıda ve hayvancılık ithalatı kaç ABD dolarıdır?
- 2) Aynı dönemde toplam ihracat ne kadardır?
- 3) Tarım ve gıda dış ticaret dengesi yıllar itibarıyla nasıldır?
- 4) Türkiye'nin ithalata en fazla döviz ödediği 20 tarım ve gıda ürünü hangileridir?
- 5) 2002-2026 döneminde buğday ithalatına toplam ne kadar döviz ödenmiştir?
- 6) Mısır ithalatına toplam ne kadar ödenmiştir?
- 7) Arpa ithalatına toplam ne kadar ödenmiştir?
- 8) Ayçiçeği ve ayçiçek yağı ithalatına toplam ne kadar döviz ödenmiştir?

13.09.2026

- 9) Soya ve soya ürünleri ithalatına ne kadar ödeme yapılmıştır?
- 10) Pamuk ithalatının toplam tutarı nedir?
- 11) Bakliyat ithalatına ne kadar döviz ödenmiştir?
- 12) Canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına 2002-2026 döneminde toplam ne kadar ödeme yapılmıştır?
- 13) Yem hammaddesi ithalatının yıllık tutarı nedir?
- 14) Hayvancılıkta kullanılan yemin ne kadarı doğrudan veya dolaylı ithal girdiye bağlıdır?
- 15) Türkiye hangi temel tarım ürünlerinde 2002 yılında kendine yeterliyken bugün net ithalatçı konumundadır?
- 16) Hangi ürünlerde ithalat bağımlılığı azalmıştır?
- 17) Ürün bazında kendine yeterlilik oranları yıllık olarak kamuoyuna açıklanacak mıdır?
- 18) Türkiye'nin stratejik tarım ürünü listesi var mıdır?
- 19) Bu listede yer alan ürünlerde asgari kendine yeterlilik hedefi kaçtır?
- 20) Stratejik ürünlerde yüzde 100'e yakın kendine yeterlilik hedeflenmekte midir?
- 21) Hasat dönemlerinde yapılan ithalatların miktarı yıllar itibarıyla nedir?
- 22) Yerli ürünün hasat döneminde ithalat yapılmasının üretici fiyatlarına etkisi ölçülmüş müdür?
- 23) Hasat döneminde fiyatları aşağı çeken ithalat kararı verilen ürünler hangileridir?
- 24) İthalat kararı öncesinde üretici örgütlerinin görüşü alınmakta mıdır?
- 25) Çiftçi temsilcilerinin ithalat karar süreçlerine katılımı sağlanacak mıdır?
- 26) Tarım ithalatında sıfır veya düşük gümrük vergili kota uygulanan ürünlerin sayısı kaçtır?
- 27) Bu uygulamaların yerli üretici üzerindeki toplam gelir kaybı hesaplanmış mıdır?
- 28) İthalatla fiyat düşürme politikasının kısa vadede tüketiciyi korurken uzun vadede üretimi azaltma riski değerlendirilmekte midir?
- 29) İthalat sonrası ekim alanı azalan ürünler bulunmakta mıdır?
- 30) Üretimden vazgeçen çiftçilerin yerine ithalatın kalıcı hâle geldiği ürün var mıdır?
- 31) Tarımsal desteklerin ithalata ödenen dövizle karşılaştırmalı analizi yapılmış mıdır?
- 32) 2002-2026 döneminde çiftçiye ödenen toplam destek dolar cinsinden ne kadardır?
- 33) Aynı dönemde tarım ve gıda ithalatına ödenen toplam tutarla arasındaki fark nedir?
- 34) İthalata ödenen kaynağın belirli bölümünün üretici yatırım desteğine yönlendirilmesi hâlinde üretim kapasitesine etkisi hesaplanmış mıdır?
- 35) Tarımda kullanılan gübrenin ithalata bağımlılık oranı nedir?
- 36) Tarımsal ilacın ithal girdi oranı nedir?
- 37) Tohumda ürün bazında dışa bağımlılık oranları nelerdir?
- 38) Tarım makinelerinde ithal parça bağımlılığı ne kadardır?
- 39) Türkiye'nin yalnızca ürün değil üretim girdileri açısından da dışa bağımlılığı azaltılacak mıdır?
- 40) Tarım politikalarının başarı kriterine ithalat bağımlılığının azaltılması göstergesi eklenecek midir?
- 41) 2030 yılına kadar buğday, ayçiçeği, mısır, soya, pamuk ve yem hammaddelerinde ithalat bağımlılığını hangi seviyeye indirmeyi hedefliyorsunuz?
- 42) AK Parti'nin yirmi yılı aşan kesintisiz iktidarı sonunda Türkiye'nin hâlâ temel tarım ürünlerinde dışa bağımlılığı tartışmasının siyasi sorumluluğunu nasıl değerlendiriyorsunuz?
- 43) 2002-2026 döneminin ürün bazında üretim, ithalat, ihracat, çiftçi sayısı, ekim alanı ve kamu desteğini yan yana gösteren kapsamlı bir Türkiye Tarım Politikaları Bilançosu yayımlayacak mısınız?
- 44) Türkiye'nin tarım politikasını "fiyat yükseldiğinde ithalat yap" refleksinden çıkarıp önceden planlayan, çiftçiye güven veren ve stratejik ürünlerde dışa bağımlılığı azaltan kalıcı üretim modeline ne zaman geçireceksiniz?